

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

Бр./Nr 12-632/2

13 -02-2023./v.

Врз основа на чл. 22 ст. 1 од Законот за спречување корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/19), чл. 40 ст. 2 од Деловникот за работа на Државната комисија за спречување на корупцијата, постапувајќи по предмет оформен по сопствена иницијатива, Државната комисија за спречување на корупцијата (во понатамошниот текст ДКСК), на 81-та седница одржана на 03.02.2023 година ја донесе следната

ОДЛУКА

Постапувањето по предметот со број 12-3723/1 од 15.04.2022 година, **СЕ ЗАПИРА**.

До Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција да се достави иницијатива за поведување на постапка за кривично гонење на одговорни службени лица од Агенција за млади и спорт и од Централните комисии за евалуација на предлог – листите за доделување ваучери.

До Влада на Република Северна Македонија да се достави иницијатива за утврдување одговорност за директорот на Агенција за млади и спорт и членовите на Централната комисија за евалуација на предлог – листите за доделување ваучери, поради несовесно извршување на службената должност.

До Управа за јавни приходи да се достави иницијатива за вршење надзор над спроведувањето на прописите со кои се уредува користењето на средствата од даночното ослободување за донирани финансиски средства на спортските субјекти.

Предметот со број 12-3723 од 2022 година да се затвори и архивира.

Оваа одлука во деперсонализирана форма да се објави на веб страницата на ДКСК во рок од 5 (пет) дена од донесувањето.

Образложение

Предметот со архивски бр. 12-3723/1 од 15.04.2022 година е оформен по сопствена иницијатива на ДКСК со цел да се испита спроведувањето на препораките што произлегоа од Одлуката на ДКСК со број 12-1626/161 од 10.12.2021 година. Со оваа Одлука, врз основа на утврдените состојби, ДКСК идентификуваше ризици од корупција поврзани со обезбедувањето значителни средства за дејноста спорт, за што, раководејќи се од јавниот интерес, владеење на правото и спречување на корупцијата и судирот на интереси, усвои препораки кои беа доставени до Агенцијата за млади и спорт, Министерството за правда и Државниот завод за ревизија. Препораките се однесуваа на спроведувањето на законските процедури и постапки, при доделувањето на ваучери за спорт од страна на Агенцијата за млади и спорт (во понатамошниот текст: Агенција) и Централната комисија за евалуација на предлог – листите за доделување ваучери (во понатамошниот текст: Централна комисија), како и на транспарентноста, отчетноста и контролата на нивното користење.

Имено, во 2021 година беа анализирани активностите во однос на спроведувањето на законските процедури и постапки при доделувањето и користењето на средства од даночно ослободување по Законот за данок на добивка т.е. доделувањето ваучери од страна на Агенцијата и Централната комисија, како и за пропустите и непочитување на законот од страна на дел од федерациите и клубовите - корисници на ваучерите при конкуирањето, користењето на средствата и нивната отчетност.

На 09.02.2022 година директорот на Агенцијата, ги објави листите на корисници на ваучери во 2022 година на Националните спортски федерации, Спортските клубови и Активните спортсти кои се натпреваруваат во индивидуални спортови. Во јавноста, но и до

Адреса: ул. Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisë së Veriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/тел: +389 2 3248 930

<https://www.dksk.mk>

ДКСК се јавија федерации, клубови и спортисти кои има сериозни забелешки за непочитување на законот и правилниците.

Од горе наведените причини, а заради сериозноста на наводите, ДКСК во 2022 година продолжи со утврдување на состојбите и ризиците во однос на спроведувањето на законските процедури и постапки при доделувањето на ваучери од страна на Агенцијата и Централната комисија, како и евентуалните пропусти и непочитување на законот од страна на националните федерации и спортски клубови - корисници на ваучерите, но и во однос на другите буџетски средства за финансирање на спортските субјекти. Беше направена и споредбена анализа на активностите во 2021 и 2022 година, поврзани со користењето средства од ваучер системот од страна на федерациите, клубовите и спортистите.

Постапувајќи по предметот, а со цел да се провери остварувањето на надлежностите на Агенцијата, како и отчетноста и транспарентноста на националните спортски федерации и професионални спортски клубови, односно дали истите постапиле согласно обврските утврдени во членот 9-б, став 1, 3 и 4 од Законот за спорот („Сл. Весник на РМ“ бр. 29/02, 66/04, 81/08, 18/11, 51/11, 64/12, 148/13, 187/13, 42/14, 138/14, 145/14, 177/14, 72/15, 153/15, 244/15, 6/16, 55/16, 61/16, 106/16, 190/16 и „Сл. весник на РСМ“ бр. 98/19 и 244/19), како и контролата врз нивното работење, ДКСК побара информации и податоци, како и извештаи од Агенцијата, потоа од четирите најголеми национални спортски федерации (фудбалската, кошаркарската, ракометната и одбојкарската) и преку нив од спортските клубови што користеле средства од даночно ослободување т.е. ваучери во висина над 1.000.000,00 денари. Исто така ДКСК достави барање и до 20 други национални федерации што користеле средства од даночно ослободување над 1.000.000,00 денари во 2021 со цел да се провери и нивната отчетност.

Бараните информации и податоци од националните спортски федерации се однесуваа на користењето на средствата по сите основи (средства од даночно ослободување, средства од Буџетот на РСМ од програмите 20 и 40, Извештаи за остварени, за распределени и за користени средства од средствата од игри на среќа, за намена и реализација на Годишната програма во 2021 година и Извештај за остварени спортски резултати на меѓународни натпревари во 2021 година на сениорски натпревари и во највисоката младинска категорија по односниот спорт). Од спортските клубови беа побарани информации за користењето на средствата од ваучерите што е уредено во член 14-д од Законот за спорт, како и податоци за Правилниците за исплаќање на плати, надоместоци и бонуси на спортисти и членови на стручниот штаб на клубот.

Покрај наведеното, ДКСК со допис бр. 12-3232/2 од 20.05.2022 година, побара од Агенцијата да ги достави извештајот за спроведените конкурси и користените средства од Буџетот на РСМ во 2021 година од програмите 20 и 40, одлуките и решенијата за корисниците на средствата за овие програми и намена; извештаите за остварени, распределени и користени средства од игрите на среќа, по намена, корисници и реализација на годишните програми на федерациите во 2021 година; извештајот за остварени спортски резултати на меѓународни натпревари во 2021 година на сениорски натпревари и во највисоката младинска категорија по односен спорт; извештајот за стипендии и користени средства од Буџетот на РСМ во 2021 година (категориите - спортска надеж, меѓународна и светска); извештајот за доделување на национално спортско признание и користени средства од Буџетот на РСМ во 2021 година; и извештајот за доделување на наградата "8-ми Септември" и користени средства од Буџетот на РСМ за оваа намена.

Адреса: ул. Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Skup - Republika e Maqedonise se Veriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/tel: +389 2 3248 930

<https://www.dksk.mk>

Агенцијата, во својот одговор доставен со допис бр.08-1259/3 од 09.06.2022 година, известува дека професионалните спортски клубови ја немаат исполнето законската обврска за доставување на документите согласно членот 9-б став 1, 3 и 4 од Законот за спорт. Од ова може да се заклучи дека констатирана состојба за неотчетност и нетранспарентност во работењето и трошењето на средствата за 2020 година продолжила и во 2021 година. Нема информација од страна на Агенцијата дали и какви мерки презела во врска со неисполнувањето на оваа законска обврска.

Понатаму, ДКСК во 2021 година со Одлуката бр. 12-1626/161, меѓу другото препорача директорот на Агенцијата, да ја исполни законската обврска од член 14-е од Законот за спорт, односно да ја пропише формата и содржината на извештаите на Националните спортски федерации и правните лица што имаат решение за вршење дејност спорт како корисници на средства од даночното ослободување, како и формата и содржината на извештаите на спортските клубови и активни спортисти - корисници на средства од даночно ослободување. Исто така, заради транспарентност и отчетност, директорот на Агенцијата да пропише форма и содржина на извештај на Агенцијата за своето работење и за користењето на ваучерите и другите средства со кои се финансира спортот, односно да изготви ваков извештај, што ќе се доставува до Владата на РСМ и Министерството за финансии. Ова е од особено значење, бидејќи за дејноста спорт според податоците и анализите се трошат околу 1 милијарда денари годишно.

Наспроти наведеното, активностите на директорот на Агенцијата беа насочени кон носење на Одлука наместо на Правилник за формата и содржината на извештаите на Националните спортски федерации и правните лица што имаат решение за вршење дејност спорт, како и на спортските клубови и активни спортисти. Вака донесената Одлука не е во функција на следење и контрола на отчетноста на Националните спортски федерации и правните лица што имаат решение за вршење дејност спорт, како и на спортските клубови и активни спортисти. Напротив, истата нема извршна сила во правниот промет на РСМ и не произведува обврски за претходно наведените корисници на средствата. Ова е од причина што одлуката не е општ акт, туку поединечен во смисла на тоа дека нејзиното спроведување во правниот промет зависи од оној што ја донел – раководството на Агенцијата. Немањето Правилник претставува сериозна пречка во контролата на наменското користење на средствата од ваучерот, што како состојба и отсуство на контрола во континуитет се повторува од 2020 година и во 2021 и 2022 година.

Во отсуство на прецизно дефинирана форма и содржина на извештаите, како и прилози кон извештаите на спортските федерации, правните лица што имаат решение за вршење дејност спорт, клубовите и спортистите, до Агенцијата, како и до ДКСК по нејзиното барање беа доставени извештаи со различна форма и содржина. Од доставените одговори може да се констатира дека некои од корисниците на ваучерите доставуваат само известување дека средствата биле потрошени за плати на тренери, играчи и управа. Од страна на Агенцијата до ДКСК не е доставена информација дали Агенцијата во текот на 2020, 2021 и 2022 година повеља прекрочна постапка порив спортски субјекти што го прекршиле членот 14-е од Законот за спорт.

Со горе наведениот допис на Агенцијата, со кој беа доставени прилози на CD, може да се констатираат одредени недостатоци што можат да претставуваат ризици од корупција. Меѓу другото, ова се однесува и на објавувањето на спортистите - корисници на стипендијата "Спортист - спортска надеж", каде не е даден основниот податок - возрастта на спортистот со кој се утврдува основниот критериум. Право на стипендија имаат млади спортисти до 20 години и покрај пропишаната законска одредба во чл. 3 од Уредбата за стекнување на

категоријата "Спортист - спортска надеж", сепак Агенцијата, достави список на 500 стипендисти на кои не им се знае возраста - се знае само име и презиме на спортистот.

Исто така, како што е погоре наведено, Агенцијата не достави извештаи и други акти на професионалните спортски клубови за 2021, кои мора да бидат доставени до неа и до соодветната спортска федерација, со кои може да се следи состојбата во клубовите како корисници на буџетски средства по разни основи, а тоа се: регистрираните сениори спортисти во 2021 и 2022 година; членовите на клубот и членовите на телата на клубот во 2021 и 2022 година; програмата за работа 2021 и 2022 година; планот за работа за наредната 2022 година; правилникот за исплаќање на плати, надоместоци и бонуси на спортисти и стручниот штаб за 2021 и 2022 година; извештајот за работењето за 2021 година; завршната годишна сметка за 2021 година; и финансискиот извештај за претходната 2020 година согласно со Законот за трговските друштва.

Во поткрепа на ова се и наодите на Државниот завод за ревизија, кој постапи по препораката на ДКСК од Одлука бр. 12-1626/161 од 10.12.2021 година и изврши ревизија на финансиски извештаи и ревизија на усогласеност за 2021 година на Агенција на основен буџет 637-16 при што меѓу другото се констатирани следиве состојби:

- Агенцијата не воспоставила соодветни внатрешни контроли кои треба да го обезбедат наменското и законското користење на средствата кои се трансферираат на Националните спортски федерации за реализација на нивните активности;

- Во врска со распределбата на средства до националните спортски федерации, Агенцијата не изградила соодветни критериуми со кои ќе се обезбеди систем на објективна, пропорционална и праведна финансиска поддршка на националните спортски федерации согласно краткорочни и долгорочни приоритетни активности, а склучените договори со националните спортски федерации не содржат одредби со кои ќе се допрецизира намената на одобрениите средства. Слични слабости се констатирани и во делот на средствата кои се исплатени за поддршка на млади и талентирани спортисти "Спортска надеж" како и за распределбата на средства по издадените ваучери за спорт; и

- Дел од финансиските извештаи за потрошениите средства кои се трансферирани на националните спортски федерации не содржат целосна документација за сите средства кои се примени од Агенцијата, дел од документацијата по основ на подигнати девизи од банка и реализирани патувања на спортисти во странство е неуредна или целосно недостасувува поради што не може да се поврзе со направените трошоци, дел од националните спортски федерации исплатиле прекумерен износ на средства за исплата на раководните лица во федерациите, а вршен е и трансфер на средствата од наменските сметки на националните спортски федерации кон спортски клубови без да се обезбеди соодветна документација за реализирани трошоци.

Горенаведените дејствија укажуваат на сомнеки за несовесно работење од страна раководството на Агенцијата, бидејќи не се исполнува обврската утврдена со Законот за спортот, што е и единствен механизам за следење на трошењето на средствата на корисниците.

Од Централната комисија ДКСК побара да достави податоци, информации и документација за: Нејзиниот состав во 2021 и 2022 година, со број на решение под кое се кои се именувани нејзините членови од Владата на РСМ; записници од нејзините седници во периодот од 1-ви јануари 2021 година до 15-ти април 2022 година; извештај за применетите критериуми, евалуација и проверка на доставените листи од националните спортски

федерации и од други правни лица кои имаат решение за вршење на дејност спорт, во нејзиното работењето за периодот од 1-ви јануари 2021 година до 15-ти април 2022 година; и листите на Националните спортски федерации, на спортските клубови и на активните спортисти кои се натпреваруваат во индивидуални спортови и на другите правни лица кои имаат решение за вршење на дејност спорт - корисници на ваучери во 2021 и 2022 година, со бодовите со кои се рангираат, како и висината на средствата што се остварени согласно со освоените бодови.

Раководното службено лице - претседателот на Централната комисија, ///, до ДКСК преку Агенцијата достави податоци, информации и документација. Во доставениот материјал недостигаат детални извештаи за применетите критериуми за евалуацијата на доставените листи од националните спортски федерации и од други правни лица кои имаат решение за вршење на дејност спорт, што претставува сериозен ризик и сомнек за начинот на вршењето на евалуација.

Понатаму, врз основа на прибавениот материјал и податоци, ДКСК утврди дека претседателот на Централната комисија е вработен во Агенцијата и ова службено лице е претседател на /// кое го преставува, застапува и ги потпишува неговите финансиски извештаи, а воедно учествува и во распределбата на средствата од ваучер - системот. *При ваква состојба на работите, постои реален ризик и сомневање дека истот со искористување на своите службени овластување и положба, постапувајќи на начин спротивен на Законот за спортом и Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, од состојба на судир на интереси, остварил противправна имотна корист, за себе, но и за други лица.*

Согласно новото законско решение од јануари 2021 година врз основа на Законот за изменување и дополнување на Законот за спорт ("Службен Весник на РСМ" бр. 98/19), разрешена била Централната комисија и формирана била нова со мандат од четири години, на предлог на Владата на РСМ. Централната комисија која врвела евалуација на барањата за користење на ваучери за 2020 била во состав од службените лица: ///. Оваа Централна комисија била разрешена во јануари 2021 година, при што била формирана нова во состав од службените лица: ///. Со заклучок, Владата на РСМ од седницата одржана на /// година му предлага на раководството на Агенцијата да ги именува лицата /// за нови членови на Централната комисија, без при тоа да разреши три члена, па останува нејасно како е одлучено кои три члена да бидат разрешени.

Во горе наведеното ДКСК препознава ~~висок~~ ризик за влијание врз работата на Централната комисија, а преку тоа и врз доделувањето на средствата од ваучерите, а промената на составот на Централната комисија, секоја година, оди во прилог на ова. При ваков начин на избор на членовите на Централната комисија, постоењето на личен интерес кај дел од нив и ризик од трговија со влијание ја доведува во сомнек законитоста на работата на Централната комисија во 2020, 2021 и 2021 година.

Идентификуваните слабости во работењето на Централната комисија, како што се непочитувањето на Правилникот за преблиските квантитативни и квалитативни критериуми, несоодветната евалуација и рангирање, доделување средства на корисници кои немале такво право, како и големиот број приговори од нездадоволните корисници, создава реален ризик и сомнек за водунтаристички пристапот и за политички влијанија во нејзиното работење. Како илustrација на наведеното, иако основен инструмент за вреднување и распределба на спортските ваучери се законските и подзаконски акти, Централната комисија утврдила „Принципи и начела според кои се водеше Централната Комисија при распределба на спортските ваучери за 2020 година и донесени заклучоци, од 30.01.2020 година“, со што

Централната комисијата се ставила над законот за спорт што ја уредува постапката. Непочитувањето т.е. запоставувањето на законските и подзаконските акти се гледа и од донесените "Заклучоци од работната средба на Централната комисија за евалуација на предлог листата на спортски ваучери, од 14.01.2020 година", каде во заклучокот 5 стои „Пред поделбата, да организираме работни средби со федерациите, посебно со поголемите со цел заедно да ги испегламе работите и заеднички ја направиме поделбата.“ Оттука, за ДКСК е јасно дека Централната комисија во континуитет не вршила евалуација и не предлагаала корисници на ваучери според механизмите утврдени во Законот, односно согласно Правилникот за поблиските квантитативни и квалитативни критериуми за користење на средства од даночно ослободување, начинот на бодување и рангирање, како и формата и содржината на барањето за користење на средствата од даночното ослободување и на Листите на Национални спортски федерации, на спортски клубови и на активни спортисти кои се натпреваруваат во индивидуални спортови и на други правни лица кои имаат решение за вршење на дејност спорт („Службен весник на РСМ“ бр. 120/19), туку преку “пеглање на работите со федерациите“ и правење “заедничка поделба“ што остава простор за лично, но и политичкото влијание на нејзините членови. Ова дотолку повеќе што по измената во Законот за спорт, членовите ги предлага Владата на РСМ, без утврдени критериуми за нивниот избор. Во насока на оваа констатација е и доделувањето средства на корисници кои немале право на тоа. Имено, еден од условите е правниот субјект да биде активен со решение за вршење дејност најмалку две години, а примерот со Македонскиот олимпски комитет укажува дека истиот не го исполнил овој услов, бидејќи имал добиено условно решение за вршење дејност спорт во јануари 2020 година. Така, не почитувајќи ги критериумите за доделување на средствата од ваучер-системот, постојат сомнежи дека Централните комисии во континуитет од 2020 година, вршат незаконска распределба, односно доделување на ваучери на повластени корисници - федерации и клубови, согласно интересот на поединци, групи и политички партии и ги ставила во неповолна положба оние спортски субјекти кои не добиле соодветни средства, иако тоа право законски им припаѓало. Поради нездадоволство од ваквиот начин на распределба до Агенцијата биле доставувани приговори од федерации, клубови и спортисти.

Воедно, постои и сомневање дека претседателот и членовите на Централната комисија во 2020, 2021 и 2022 година, по пат на искористување на својата службена положба и овластувања и несовесно работење, заобиколувајќи ги законските процедури, извршиле распределба на средства од даночно ослободување и ги доделиле на спортски субјекти, не запазувајќи ги утврдените критериуми со што го оштетиле и Буџетот на РСМ и оние лица кои имале законско право на истите овие средства преку ваучер-системот.

Од сето погоре наведено, произлегува дека недостасува уредна документација за наменско користење на средствата преку ваучер системот за финансирање на спорот, а по основа на даночно ослободување по Законот за данокот на добивка. *Отсуството на документација по однос на прашањето, за што се потрошени овие средства, кои требало да бидат уплатени во буџетот, уплатува на сомнежи дека по пат на несовесно работење, со ист траен однос и исти прилики, без преземање мерки и активности, без вршење на должност на надзор, по пат на судир на интереси и влијанија, раководните службени лица на Агенцијата, поттикнале и овозможиле даночно затајување, кое било сторено од страна на членовите на Централната комисија.* Во конкретниот случај, она што е карактеристично за поголемиот дел од корисниците на ваучер системот за финансирање на спорот, е дека нема податоци и документација за наменското трошење на средствата. *Недостасуваат докази за тоа дали од даночните средства, кои требало да бидат уплатени во Буџетот на РСМ, се финансирала дејноста спорт, а кое нешто е основна претпоставка за правилна примена на чл. 30-а ст. 2 и*

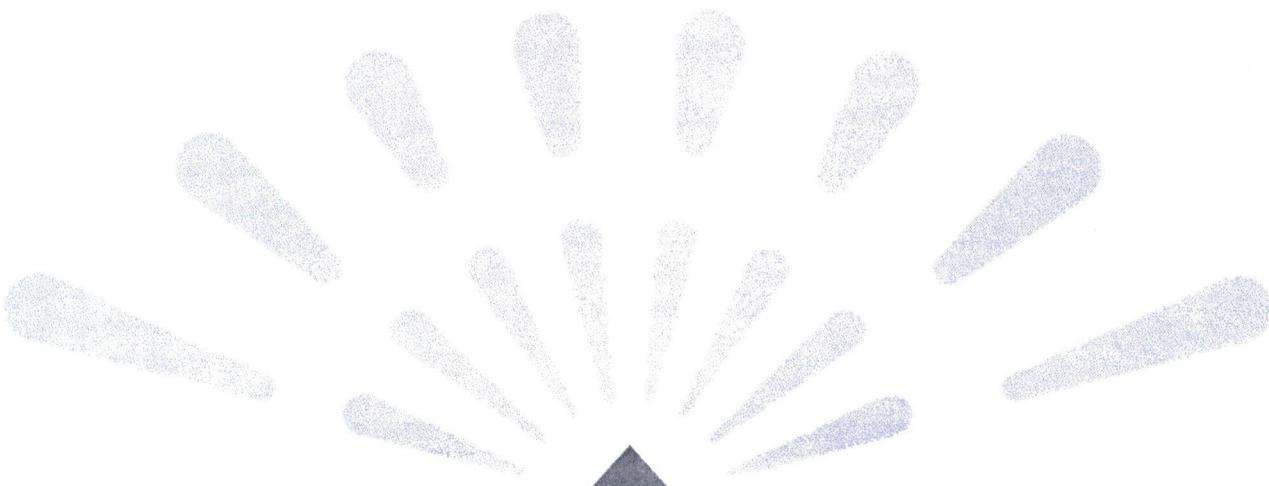
ст. 3 од Законот за данокот на добивка. Имено, во конкретниот случај, не се применувале услови и критериуми од страна на раководните службени лица на Агенцијата и членовите на Централната комисија за користење на оваа даночна поволност од страна на даночните обврзници. За донесените одлуки од Централната комисија не постојат докази дека биле пропишани т.е. се следеле било какви услови и критериуми за издавање на т.н. спортски ваучери. Раководството на Агенцијата ги опфаќа службените лица ///, актуелен директор на Агенцијата сметано од 13.10.2020 година и ///, поранешен директор на Агенцијата сметано од 27.06.2017 година до 11.08.2020 година.

Согласно горе наведеното, ДКСК одлучи како во диспозитивот.

Доставено до:

- Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција
- Влада на РСМ
- Управа за јавни приходи на РСМ

Изработил: м-р Д. Д.
Одобрил: м-р В. Г.

Адреса: ул. Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisë së Veriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/tel: +389 2 3248 930

<https://www.dksk.mk>

